

UYKUDA HAREKET SKORLAMASI

Dr. Nida Fatma TAŞÇILAR

Medipol Üniversitesi Hastanesi, Nöroloji Kliniği, İstanbul

Bu oturumda bahsedilecek konular AASM versiyon 2.5'te belirlenen hareket skorlama kurallarıdır:

- Uykuda periyodik ekstremita (uzuv) hareketleri [PLMS (Periodic Limb Movements in Sleep)]
- Alternan Bacak Kas Aktivitesi [ALMA (Alternating Leg Muscle Activity)]
- Hipnagojik Ayak Tremoru
- Aşırı Fragmenter Miyoklonus
- Bruksizm
- REM Davranış Bozukluğu (RDB)
- Ritmik Hareket Bozukluğu

Uykuda Periyodik Uzuv Hareketleri (PLMS)

A. Uzuv Hareketi (LM) skorlaması

LM en az **0.5** sn sürmeli, en fazla **10** sn sürmeli, minimum amplitüd bazalden **8** μ v yüksek olmalı, LM başlangıcı amplitüd **8** μ v'u karşıladığı an, LM bitişi bazalin **2** μ v üzerinin aşağısına en az **0.5** sn süreyle indiği andır.

B. PLM serilerinin skorlanma kuralları

Seriler en az **4** LM içermeli, bir LM'in başlangıcı ile sonraki LM'in başlangıcı arasında en az **5** sn olmalı, bir LM'in başlangıcı ile sonraki LM'in başlangıcı arasında en fazla **90** sn olmalı, her iki bacakta LM varsa, birinin başlangıcıyla diğerinin başlangıcı arası 5 sn'den kısa ise tek LM olarak skorlanmalı, bu grubu bir bacak hareketi takip ediyorsa period uzunluğu 1.nin başlangıcından diğerinin başlangıcına kadar olan süre olarak alınmalıdır.

Bir olayı PLM olarak skorlayabilmek için **A** ve **B** kriterlerinin karşılanması gereklidir. Genellikle bir LM'in başlangıcıyla sonrakinin başlangıcı arasında 20-40 sn olduğundan ölçüm için sıkıştırarak bakmak gerekir. PLM'lerin frekansı sabit değildir. Bir PLM serisinde LM ve arousal oluşuyorsa **birbiriyle ilişkili** diyebilmek için: simültane (eş zamanlı) veya overlap (üstüste) veya bir olayın bitişi ile diğerinin başlangıcı arasında **hangisinin önce olduğundan bağımsız** 0,5 sn'den daha kısa süre olmalıdır. PLMS, apne/hipopne/RERA'ların 0.5 sn öncesinden 0.5 sn sonrasına kadar geçen period boyunca meydana geliyorsa **SKORLANMAZ!!!** Bacak hareket serisini 90 sn'den daha kısa süreli uyanıklık bölüyorsa, uyanıklık öncesi ve sonrasındaki bacak hareketleri periyodisite kriterlerini karşılıyor ise PLMS serisi içine alınır.

Alternan Bacak Kas Aktivitesi (ALMA), Hipnagogik Ayak Tremoru ve Aşırı Fragmenter Miyoklonus

Bu 3 uykuda hareket bozukluğunun skorlanması tercihidir.

Bruksizm

Skorlanması tercihi **DEĞİLDİR**. Kurallar: 1. Çene EMG'sinde amplitüdün bazalin 2 katı olduğu kısa (fazik) süreli patlamalar veya uzun (tonik) süreli artışlar olabilir; 2. Çene veya masseter EMG'sinde patlamalar (fazik) 0.25-2 sn sürer ve bir dizide en az 3 patlama bulunmalıdır; 3. Çene veya masseter EMG'sinde devamlı (tonik) aktivite 2 sn'den uzun sürmelidir; 4. Bruksizm epizodları arasında en az 3 sn'lik bazal çizgi olmalı; 5. Eğer bir gecede iki epizod varsa ve hastada epilepsi bulgusu yoksa tanıyı ses kayıtlarına dayanarak koyabilirsiniz.

REM Uykusu Davranış Bozukluğu (RDB)

Bruksizm gibi RDB'da da 2 formda aktivite vardır: REM'de devamlı (tonik) aktivite, REM'de aşırı patlayıcı (fazik) aktivite. Her ikisi içinde anormal EMG aktivitesi tanımlanmıştır. REM'de devamlı (tonik) aktivite: Bir epojun en az yarısında NREM'dekinden daha fazla EMG'nin yüksek olmasıdır.

REM aşırı patlayıcı (fazik) aktivite daha karışık bir şekilde ölçülür. Önce 30 sn'lik epok 3 sn'lik 10 mini-epoğa ayrılır. Her bir mini-epok patlayıcı aktivite yönünden incelenir. Patlamalar 0.1-5 sn sürer ve bazal aktiviteden 4 kat yüksektir. 5 ve daha fazla mini-epokta EMG patlamaları varsa epok artmış EMG aktivitesi olarak skorlanır.

REM'de anormal EMG aktivitesinin skorlama kuralları: REM uykusunda çene EMG'sinde devamlı kas aktivitesi olması VE/VEYA REM uykusunda çenede veya bacak EMG'side aşırı fazik kas aktivitesi olması. Epok REM olarak skorlanıp, EMG RDB olarak işaretlenir.

Ritmik Hareket Bozukluğu

Elektrotlar hareketler sırasında aktifleşen kaslara yerleştirilir. Örn. SCM. Video kayıtlama önemlidir. Skorlama Kuralları: Hareketlerin minimum frekansı **0.5 Hz** - maksimum frekansı **2 Hz**; en az **4** hareket olmalı; EMG patlamaları zemin EMG aktivitesinin en az **2** katı kadar yüksek olmalıdır.